

Hemmascouting

Möte 1

Klurigheter

Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund

Lynn har fått ett mystiskt meddelande i sin brevlåda. Men vad betyder de där märkliga symbolerna? Tillsammans med Illern Inez får ni olika uppdrag och utmaningar där vi använder oss av hemliga språk som ofta återkommer i scouterna.

Inledning

Solens första strålar letade sig in i lodjursklippan och påminde om att det blivit en ny dag. Lodjuret Lynn vaknade med en härlig känsla av att något spännande var på gång just den här dagen. Kanske var det äntligen dags för ett nytt äventyr! Lynn skakade snabbt av sig nattens sömnighet och packade snabbt ner lite bra-att-ha-grejer i sin ryggsäck. Hon var ivrig på att komma ut i skogen, men precis utanför grottöppningen fick hon syn på något som väckte hennes nyfikenhet. Det var ett papper med en massa konstiga krumelurer på. Lynn tog upp pappret och vände och vred på det för att försöka hitta ett sätt att förstå vad krumelurerna betydde. Men hur hon än gjorde kunde hon inte se något annat än ett konstigt mönster av prickar och streck. "Så märkligt", tänkte hon. "Undrar vad det ska betyda?" Lynn hade varit så upptagen av det konstiga pappret att hon inte märkt illern Inez som smugit upp strax intill henne.

– *Vad är det där för lapp, frågade Inez nyfiket.*

– *Oj vad du skräms, sa Lynn och höll sen fram pappret till Inez. Titta vilka konstiga krumelurer, jag fattar ingenting. Vad ska det ens betyda?*

– *Det är ett chiffer, sa Inez lugnt.*

– *Vad då för en siffra, frågade Lynn.*

– *Nej, ett chiffer. Ett hemligt meddelande. Det är skrivet efter ett speciellt system så att bara de som kan systemet ska kunna läsa det.*

– *Tror du att det är till mig, frågade Lynn.*

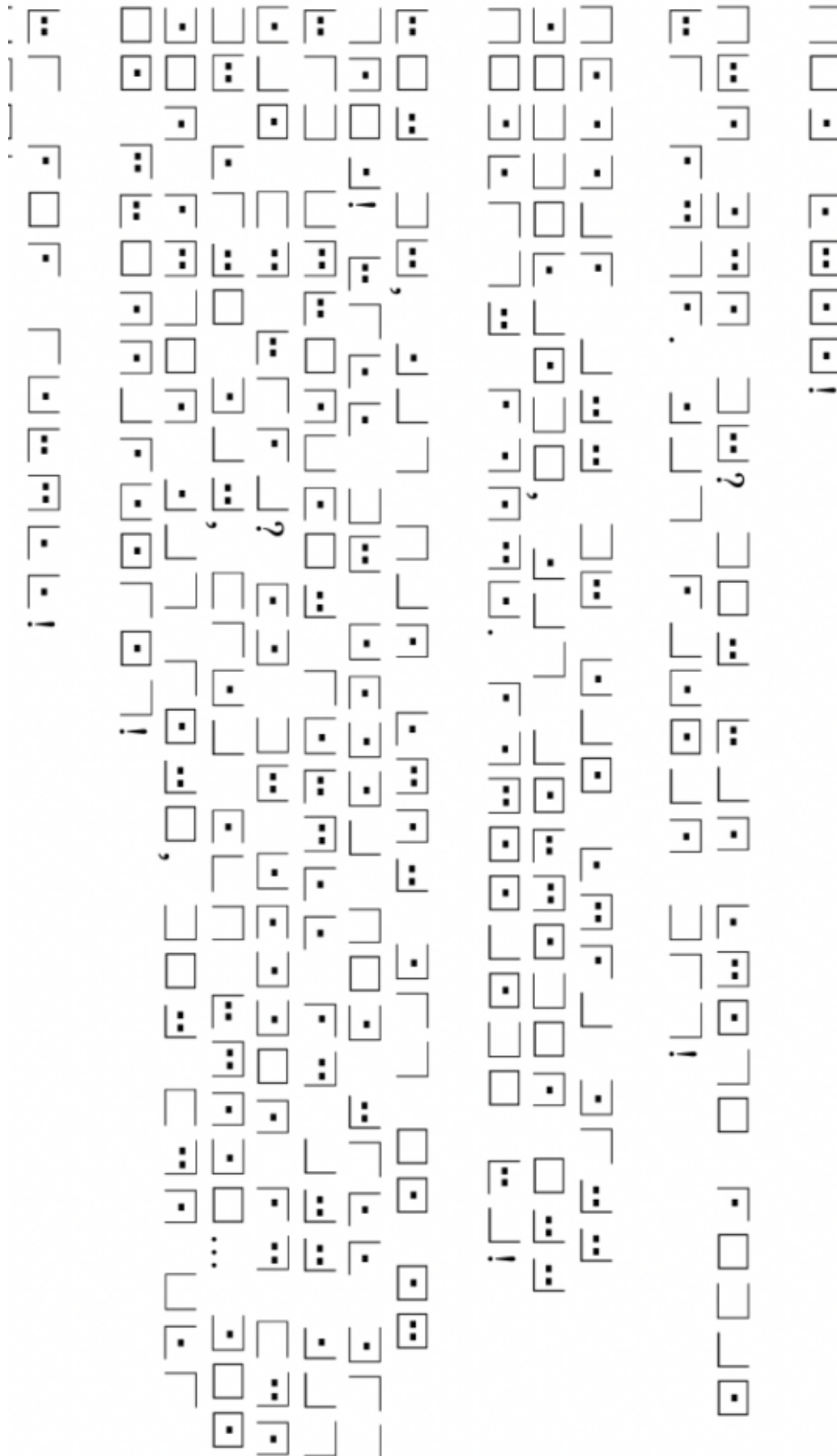
– *Det kan vi ta reda på, sa Inez och började rita upp ett mönster på pappret, nedanför meddelandet.*

Hemligt meddelande

Upp

Pilen markerar hur du vänder pappret

Tyd meddelandet

Du har fått ett hemligt meddelande med konstiga krummelurer. Så nu är det dags att tillsammans försöka tyda det! Till din hjälp har du en chiffernyckel här nedanför.

Brädgårdschiffer

				•			• •	
A	B	C	J	K	L	T	Ü	V
D	E	F	M	N	O	X	Y	Z
G	H	I	P	R	S	Å	Ä	Ö

Chiffer

Chiffer är en hemlig skrift som man behöver en nyckel för att kunna lösa.

En chiffernyckel använder man när man ska avkoda ett meddelande. När du har en chiffernyckel blir det enkelt att förstå och läsa meddelandet. Det svåra kan ibland vara att lista ut hur chiffernyckeln ska vara.

Hemliga meddelanden har använts länge, och inom scouting har det funnits sedan rörelsen grundades.

I brädgårdschiffret är varje bokstav utbytt mot ett tecken. Tecknen följer ett rutnät som enkelt kan ritas upp och sedan användas för att avkoda eller skriva text. Rutnätet ser oftast ut som på bilden. Vilket tecken en bokstav har får man reda på genom att först bestämma de linjer som omger bokstaven i rutnätet. Därefter bestämmer man i vilket av de tre rutnäten som bokstaven befinner sig, för att man skall veta hur många prickar som skall läggas till tecknet. Använd sedan rutan där bokstaven står istället för bokstaven själv. Prickarna ovanför rutnäten används för att markera i vilket rutnät som en bokstav befinner sig. Denna prick skrivs in i tecknet. För att få plats med hela det svenska alfabetet utelämnas "Q" och "W".

Svara Boel med ett chiffer

Nu har du avkodat och läst meddelandet från Boel till Lynn. Så nu är det dags att öva på att skriva ett svar. Du får själva hitta på vad Lynn ska svara och det är upp till dig hur långt svaret ska vara.

Fler typer av chiffer

Det finns många olika slags chiffer och hemliga språk inom scouterna. Brädgårdschiffret som Boels meddelande var skrivet i är ett av de allra vanligaste. Två andra vanliga chiffer är Scoutchiffer och Förskjutet (som också kallas Ceasar-chiffer). Dessa kan sedan ändras eller användas på olika sätt. Men genom att kunna grunderna i dessa tre chiffer kommer det var betydligt lättare för dig att skriva och avkoda chiffer.

Scout-chiffer

	S	C	O	U	T
s	A	B	C	D	E
c	F	G	H	I	J
o	K	L	M	N	O
u	P	R	S	T	U
t	V	Y	Å	Ä	Ö

Scout-chiffret är ett slags substitutionschiffer där varje bokstav istället ersätts av två andra. Då använder man ett ord med fem bokstäver för att bygga upp en chiffernyckel, till exempel scout. Varje bokstav representeras av en koordinat, med den stora bokstaven först. A blir Sc medan B blir Cs.

Vill man göra det svårare kan ordet scout bytas ut mot ett annat ord med fem unika bokstäver. Man kan också använda två olika ord.

OBS: bokstäverna Q, W, X och Z finns inte med i chiffret!

Förskjutningschiffer**Ett steg framåt blir:**

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z A

Ett steg framåt blir:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z A B

Ett steg bakåt blir:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Ö A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y

Förskjutningschiffer är ett väldigt välkänt och välanvänt slags chiffer. Det har använts minst 2000 år ända sedan Julius Ceasar regerade. Chiffret går ut på att man förskjuter varje bokstav ett bestämt antal steg i alfabetet som illustrationen visar. Ceasar valde att förskjuta alla bokstäver tre steg då han namn börjar på den tredje bokstaven i alfabetet, bokstaven C. Hur många steg du väljer att förskjuta är helt upp till dig.

Tyd chiffret

Scout-chiffer

Co To Us Tc Tu Cu Ts Uu Co Ct Uo Uo Ut Cu Cu To Ou Ss. Oo Ts Uo Ts Cc Ts Uo Uo Co
 Uc Cc Ts Uo Ut Cu Su Ut Co Ou Ts Uo Oo Ts Cu Ts Co Co Ts Cu Oo Uc Uo Us Cu Ts Sc
 Co Ut Os So Uc Cc Oo Ts Us Cc Tu Co Cs Cu Tu Uo Cs To Uu Uu Ts Uo Ou To Oo Cs Co
 Uc Cu Co Tc Tu Ou Ss Cu Ts Su Ot St Uc Uo Uu Ts Cu Uo. Ou St SS Uo Ou Ts Uo Ut
 Cu So To Cu Uu Oo Ts Us Ou St Ss Cu Uu Ou Su Ts Uu Ou. Su Ot Tt Cu To Uo Ts Uo Tt
 Cu To Uo Uo To Sc ScOu Ss Cu.

Förskjutningschiffer

Wjtuf ev buu mpekvs jouf lbo szub tpn boesb tupsb lbuekvs. Ef lbo eösfnpu tqjoob, kbnb, zmb pdi
 gsötb.

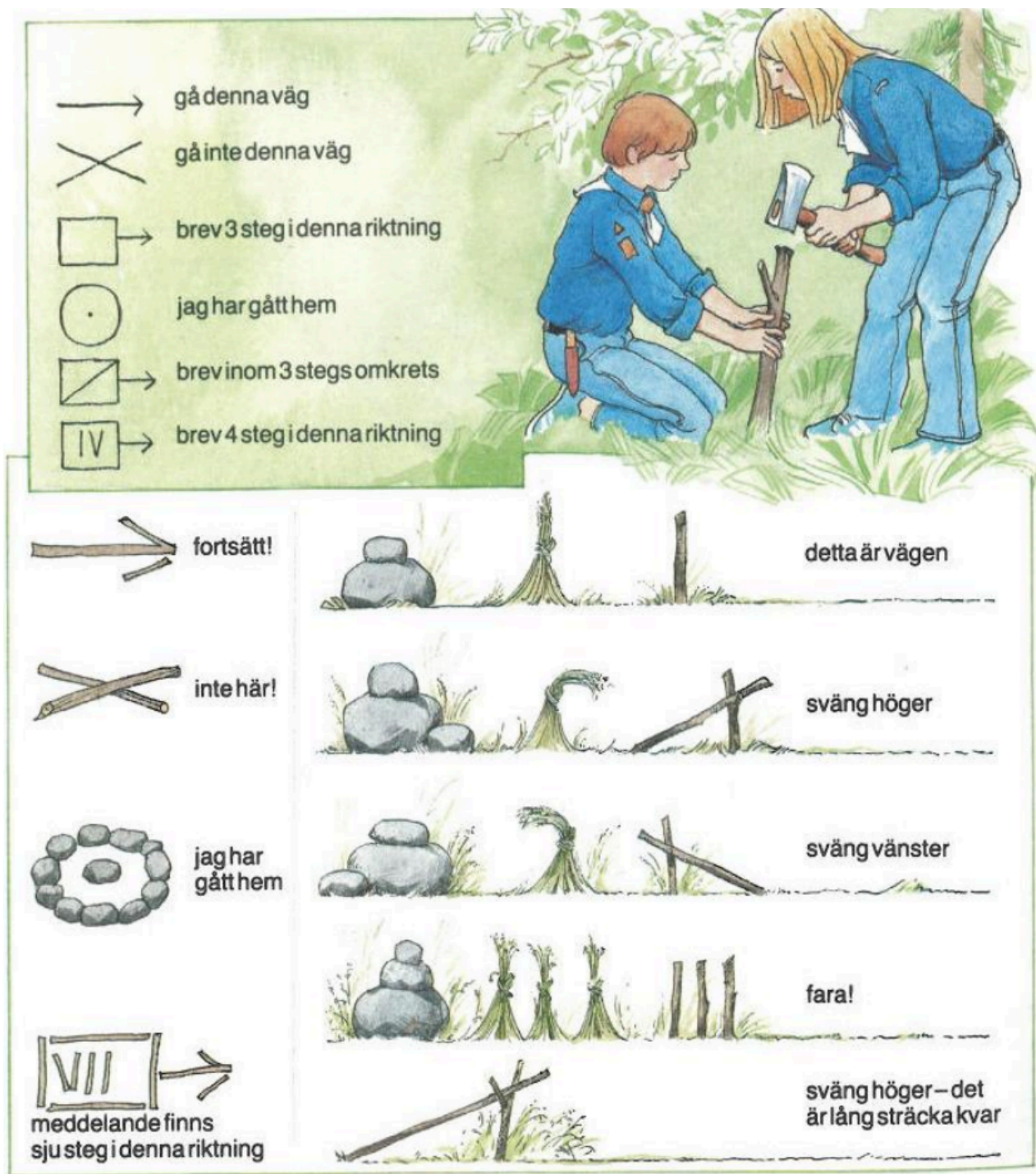
Skriv ett hemligt meddelande till en kompis

Välj ett av chiffren du lärt dig och skriv ett brev till en kompis. Har din kompis inte lärt sig chiffer
 så tänk på att skicka med en chiffernyckel och en förklaring så att hen kan läsa det.

Spårtecken

En annat lite hemligt språk som ofta används i scouterna är att markera spår med hjälp av (helst
 lagom diskreta) spårtecken i form av pilar, brevpilar, kryss m.m. av pinnar eller liknande.

Spårtecken kan användas för att visa vägen, lämna meddelanden till personer som följer samma
 stig eller skapa en rolig och annorlunda promenad.

Spårtecknen kan läggas ut med material du hittar i skogen, så som kottar, stenar eller pinnar. En bra sak med spårtecken är att de dessutom syns ganska bra i skymning och inte behöver tas bort efteråt; det sköter regn och vind om.

Tecknen för gå denna väg och gå inte denna väg är de spår som används mest. Men vill man också skicka med och gömma små meddelanden eller brev kan också dessa spårtecknen användas. Kanske vill man berätta något extra för de som kommer bakom, ge dem en ledtråd eller en utmaning. Ofta avslutas spår med symbolen för jag har gått hem. (Jag har gått hem-tecknet finns även på Scouternas grundare Sir Robert Baden Powells gravsten.)

Lägg ut ett spår

Nu är det dags att testa att göra ett eget spår som resten av dina patrullkompisar eller familj får följa. Utgå från era förutsättningar och gör spåret utomhus eller inomhus, beroende på vad som fungerar bäst för er. Använd naturmaterial när ni gör era spår, men tänk på allemansrätten. Det är inte okej att ta grenar från levande träd.

Ni bestämmer själva hur långt och svårt spåret ska vara. Men det är roligt om ni kan turas om och alla får prova att både lägga ut ett spår och gå ett spår någon annan lagt ut. Kanske kan ni börja från mitten och göra spår åt olika håll. Vill ni utveckla aktiviteten kan ni lägga till hemliga chiffermeddelanden som brev under spåret för att göra det lite svårare och mer avancerat.